

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU**

Filia w Gorzowie Wielkopolskim

Kierunek: Wychowanie fizyczne

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: **HISTORIA KULTURY FIZYCZNEJ**

Kod przedmiotu: **ZWKF_WF_1_O_C.3_s**

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot/moduł: **Zakład Nauk Humanistycznych
i Społecznych**

Osoba odpowiedzialna za kartę – koordynator przedmiotu:

prof. dr hab. Tomasz Jurek

Osoby prowadzące przedmiot:

1. prof. dr hab. Tomasz Jurek

Data opracowania: **14.09.2022 r.**

1. Podstawowe informacje

Forma studiów	studia stacjonarne			
Stopień studiów	studia pierwszego stopnia			
Profil	praktyczny			
Specjalność	wszystkie			
Rok studiów / semestr	rok 1, semestr 1			
Status przedmiotu	obowiązkowy			
Język przedmiotu	polski			
Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	seminaria	inne
Wymiar zajęć	15	15		
Liczba punktów ECTS	3			

2. Cele przedmiotu

C1	Nabywanie wiedzy na temat ewolucji ruchu w życiu człowieka począwszy od starożytnych kultur Grecji i Rzymu, a skończywszy na czasach współczesnych.
C2	Kształtowanie świadomości historycznej i osobistego stosunku do przeszłości, oraz wyrobienie własnego zdania studenta – krytykującego bądź aprobującego wydarzenia historyczne.
C3	Uświadomienie wartości „kultury fizycznej” jako elementu kultury osobistej i pedagogicznej nauczyciela wychowania fizycznego oraz ważności wzorców osobowych w wychowaniu młodego pokolenia na przykładzie życia i działalności wybitnych pedagogów i sportowców.

3. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

– brak.

4. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych:

Symbol	Efekty uczenia się dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 6)
EK1	potrafi opisać uwarunkowania i rozwój koncepcji wychowania fizycznego w poszczególnych okresach historycznych (starożytność, średniowiecze, odrodzenie, oświecenie)	A1_W8, A1_W15, A1_W20	P6S_WG P6S_WK
EK2	potrafi wyjaśnić zmiany oraz mechanizmy procesu kształcenia kadr na potrzeby kultury fizycznej	A1_W8, A1_W15, A1_W20	P6S_WG P6S_WK
EK3	potrafi wybrać najistotniejsze wydarzenia wpływające na rozwój nowożytnych dyscyplin sportowych	A1_W8, A1_W15, A1_W20	P6S_WG P6S_WK

5. Treści programowe

WYKŁADY		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
W1	Wychowanie fizyczne w społeczeństwie starożytnego Wschodu, w antycznej Grecji i w starożytnym Rzymie.	1
W2	Kultura fizyczna w dobie Średniowiecza.	1
W3	Wychowania fizyczne w okresie Odrodzenia.	1
W4	Wychowanie fizyczne w dobie Oświecenia oraz wkład Komisji Edukacji Narodowej w rozwoju edukacji fizycznej w Polsce.	1
W5	Prekursorzy nowoczesnego wychowania fizycznego (J.H. Pestalozzi, P.H. Clais, F. Nachtgall).	1
W6	Europejskie, nowoczesne systemy wychowania fizycznego: Szwedzki system gimnastyczny.	1
W7	Europejskie, nowoczesne systemy wychowania fizycznego: turnerstwo niemieckie.	1
W8	Europejskie, nowoczesne systemy wychowania fizycznego: Gimnastyka we Francji.	1
W9	Europejskie, nowoczesne systemy wychowania fizycznego: Angielski system gier.	1
W10	Ewolucja systemu wychowania fizycznego w Polsce do 1939 roku (wzory systemu angielskiego, szwedzkiego, niemieckiego i francuskiego).	1
W11	Wychowanie fizyczne w szkole na ziemiach polskich w czasach zaborów.	1
W12	Kultura fizyczna w Polsce w latach 1939-1945 i w okresie powojennym.	1
W13	Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego w Polsce.	1
W14	Zarządzanie wychowaniem fizycznym i sportem w Polsce w latach 1945-1989.	1
W15	Przemiany w kulturze fizycznej w latach transformacji ustrojowej w Polsce.	1
Razem		15
ĆWICZENIA		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
ĆW1	Zajęcia organizacyjne. Przedstawienie tematyki ćwiczeń, podstawowej literatury oraz form organizacyjnych ćwiczeń. Omówienie wymagań i zasad zaliczenia przedmiotu.	1
ĆW2	Wychowanie fizyczne w kulturach starożytnych.	1
ĆW3	Igrzyska antyczne.	1
ĆW4	Agon w starożytnej Olimpii.	1
ĆW5	Wychowanie fizyczne w dobie Średniowiecza.	1
ĆW6	Wychowanie fizyczne w okresie Oświecenia.	1
ĆW7	Kolokwium pisemne nr 1 (tematyka ćwiczeń 2–6).	1
ĆW8	Wychowanie fizyczne na ziemiach polskich pod zaborami na przełomie XIX i XX wieku.	1

ĆW9	Charakterystyka działalności Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” do 1939 roku.	1
ĆW10	Rozwój wybranych dyscyplin sportowych w Europie i w Polsce do 1939 roku (prezentacje multimedialne studentów).	1
ĆW11	Rozwój wybranych dyscyplin sportowych w Polsce po 1945 roku (prezentacje multimedialne studentów).	1
ĆW12	Kształcenie kadr kultury fizycznej w Polsce w latach 1918–1939.	1
ĆW13	Kształcenie kadr kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej.	1
ĆW14	Podsumowanie semestru.	1
ĆW15	Kolokwium.	1
	Razem	15

6. Metody dydaktyczne

M1	Wykład informacyjny; omówienie wymagań i zasad zaliczenia przedmiotu (efekty kształcenia, metody dydaktyczne, sposoby oceniania); prezentacja multimedialna.
M2	Ćwiczenia przedmiotowe z prezentacją multimedialną.
M3	Analiza literatury przedmiotu z dyskusją.
M4	Konsultacje indywidualne.

7. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	30
Egzaminy w sesji	2
Godziny bez udziału nauczyciela wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć	13
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	15
Przygotowanie do kolokwiów	7
Przygotowanie do egzaminu	8
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	75
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3

8. Metody oceny

a. Ocena formująca

F1	Ocena prezentacji multimedialnej przygotowywanej w zespołach i indywidualnie (oceniana przez nauczyciela)
F2	Kolokwium pisemne nr 1.

b. Ocena podsumowująca

P1	Kolokwium końcowe z ćwiczeń.
P2	Egzamin pisemny.

c. Warunki zaliczenia przedmiotu

- obecność na ćwiczeniach zgodnie z Regulaminem studiów AWF Poznań,
- uzyskanie pozytywnej oceny z prezentacji multimedialnej,
- uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwiów,
- uzyskanie pozytywnej oceny na egzaminie końcowym w formie pisemnej.

9. Kryteria oceny

Efekt uczenia się EK1	
na ocenę 2	Student nie zna podstawowej faktografii dotyczącej przejawów wychowania fizycznego w okresie starożytności w społeczeństwach starożytnego Wschodu, antycznej Grecji i Rzymie. Nie potrafi scharakteryzować głównych nurtów myśli teoretycznej z zakresu wychowania fizycznego w dobie średniowiecza, odrodzenia i oświecenia w Polsce i Europie.
na ocenę 3	Student potrafi wymienić podstawowe fakty z zakresu rozwoju koncepcji wychowania fizycznego w cywilizacjach starożytnego Wschodu, w antycznej Grecji i starożytnym Rzymie. Posiada wiedzę o podstawowych datach i przebiegu starożytnych igrzysk olimpijskich. Potrafi scharakteryzować podstawy teoretyczne oraz główne przejawy aktywności fizycznej w okresie średniowiecza, odrodzenia i oświecenia na terenie Polski i Europy.
na ocenę 4	Oprócz wiedzy na ocenę dostateczną dodatkowo student potrafi dokonać charakterystyki starożytnych igrzysk olimpijskich w Grecji, igrzysk w Rzymie, średniowiecznych turniejów rycerskich, przejawów sportu w okresie odrodzenia, ruchu filantropistów (Dessau i Schnepfenthal) oraz osiągnięć KEN.
na ocenę 5	Obok wiedzy na ocenę dobrą student biegle zna dodatkowe fakty historyczne dotyczące uwarunkowań i rozwoju wychowania fizycznego we wszystkich okresach historycznych: starożytności, średniowiecza, odrodzenia i oświecenia, a także potrafi je interpretować oraz wykorzystać podczas dyskusji na zajęciach dydaktycznych.
Efekt uczenia się EK2	
na ocenę 2	Student nie potrafi przedstawić roli w kształceniu kadr z zakresu wychowania fizycznego na ziemiach polskich, jaką odegrały: TG „Sokół”, PUWFiPW, studium WF na UJ, studium WF w Poznaniu, CIWF w Warszawie. Nie zna skali zniszczeń kadry wychowania fizycznego podczas II wojny światowej. Z trudem określa znaczenie poszczególnych WSWF i AWF, a także resortów kultury fizycznej: GUKF, GKKF, GKKFiT, GKKFiS, Komitetu ds. Młodzieży i KF w procesie kształcenia kadr na rzecz wychowania fizycznego i sportu w Polsce.
na ocenę 3	Student potrafi wymienić fakty dotyczące działalności TG „Sokół” na rzecz kształcenia kadr instruktorów gimnastyki i innych dyscyplin sportowych. Posiada podstawową wiedzę dotyczącą działalności PUWFiPW w zakresie polityki kadrowej w II Rzeczypospolitej oraz osiągnięć studium WF na UJ, studium WF w Poznaniu, CIWF w Warszawie. Prawidłowo określa skalę zniszczeń kadr wychowania fizycznego w czasie II wojny światowej. Wymienia osiągnięcia poszczególnych uczelni wychowania fizycznego w dziedzinie kształcenia kadr w Polsce w XX wieku.

na ocenę 4	Oprócz wiedzy na ocenę dobrą student potrafi określić wpływ nowoczesnych systemów wychowania fizycznego: szwedzkiego, niemieckiego, angielskiego na proces kształcenia kadr w ramach TG „Sokół” pod zaborami oraz w Polsce w okresie międzywojennym XX wieku. Potrafi bez problemów określić politykę państwa w zakresie kształcenia kadr wychowania fizycznego i sportu w czasie Polski Ludowej oraz po 1989 roku. Posiada szczegółową wiedzę na temat dorobku uczelni wychowania fizycznego oraz innych szkół wyższych w dziedzinie kształcenia kadr wychowania fizycznego i sportu w Polsce.
na ocenę 5	Dodatkowo potrafi uwzględnić kontekst historyczny w postaci tradycji antycznych oraz późniejszych systemów wychowania fizycznego z XVIII i XIX wieku na proces kształcenia kadr wychowania fizycznego i sportu w II Rzeczypospolitej, Polsce Ludowej oraz III Rzeczypospolitej. Biegle wymienia i interpretuje skalę osiągnięć dotyczących rozwoju kształcenia nauczycieli, instruktorów, trenerów różnych dyscyplin sportu w okresie Polski międzywojennej oraz po 1945 roku.
Efekt uczenia się EK3	
na ocenę 2	Student nie potrafi wybrać najistotniejszych wydarzeń wpływających na rozwój nowożytnych dyscyplin sportowych w postaci zmian cywilizacyjnych, kulturowych i społecznych w Europie w XIX i XX wieku. Nie zna tradycji nowożytnych igrzysk olimpijskich jako matecznika współczesnego ruchu sportowego. Nie potrafi określić genezy rozwoju współczesnych dyscyplin sportowych w dobie nowożytnej oraz wymienić wiodących dyscyplin sportowych, które powstały w drugiej połowie XIX oraz w XX wieku.
na ocenę 3	Student potrafi wymienić wydarzenia od pierwszych starożytnych igrzysk olimpijskich po pierwsze mistrzostwa świata wpływające na rozwój wybranych dyscyplin sportowych. Zna rozwój organizacyjny współczesnych dyscyplin sportowych oraz ich najważniejsze osiągnięcia sportowe w skali globalnej. Potrafi wskazać najważniejsze etapy rozwoju organizacyjno-sportowego najpopularniejszych dyscyplin sportowych w Polsce w XX wieku.
na ocenę 4	Dodatkowo student potrafi opisać nowożytne początki wybranej dyscypliny sportowej, rozwój nowożytnych igrzysk olimpijskich i ich wpływ na ewolucję poszczególnych dziedzin sportu. Potrafi ukazać rolę wybitnych przedstawicieli (szkoleniowców i zawodników) wybranych dyscyplin sportu (gier sportowych, sportów indywidualnych) w historycznym procesie ich rozwoju w XX i na początku XXI wieku.
na ocenę 5	Oprócz wiedzy na ocenę dobrą dodatkowo student umie interpretować społeczne, polityczne, kulturowe i ekonomiczne uwarunkowania poszczególnych dziedzin sportu. Potrafi uwzględnić kontekst geograficzny i cywilizacyjny w ewolucji gier sportowych, dyscyplin indywidualnych, sportów wodnych, konkurencji technicznych i sportów ekstremalnych na przykładzie konkretnej dyscypliny sportowej.

10. Macierz realizacji przedmiotu

Efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK1	A1_W8, A1_W15, A1_W20, A1_W6, A1_W17, A1_K1	C1–C3	W1–9, ĆW1–6, ĆW14–15	M1–M4	F1, F2, P1, P2
EK2	A1_W8, A1_W15, A1_W20, A1_W6, A1_W17, A1_K1	C1–C3	W11–13 ĆW1, ĆW12–15	M2–M4	F1, F2, P1, P2

Efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK3	A1_W8, A1_W15, A1_W20, A1_W6, A1_W17, A1_K1	C1–C3	W10, W14–15, ĆW1, ĆW8–11, ĆW14–15	M2–M4	F1, F2, P1, P2

11. Wykaz piśmiennictwa

a. Piśmiennictwo podstawowe

1.	Gaj J., Hądzelek K., <i>Dzieje kultury fizycznej w Polsce</i> , Podręczniki AWF Poznań, Nr 45, 1997.
2.	Grot Z., Ziółkowska T. (red.), <i>Dzieje kultury fizycznej (do roku 1918)</i> , Podręczniki AWF Poznań, Nr 22, 1995.
3.	Woltmann B., Gaj J., <i>Sport w Polsce 1919–1939</i> , Gorzów Wielkopolski 1997.
4.	Wroczyński R., <i>Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu</i> . Wrocław 1985, 2003.

b. Piśmiennictwo uzupełniające

1.	Gostkowski R., <i>Sport w starożytności</i> , Warszawa 1959.
2.	Kurdybacha Ł., <i>Historia wychowania</i> , Warszawa 1965.
3.	Nowak L., <i>Wychowanie fizyczne i sport w państwowym szkolnictwie ogólnokształcącym w Polsce w latach 1918-1939</i> , Monografie AWF Poznań, Nr 325, 1996.

12. Zatwierdzenie karty przedmiotu do realizacji

.....
(miejsowość, data)

(kierownik zakładu)

(dziekan wydziału)

Przyjmuję do realizacji (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)